

V spotkanie dydaktyków kadencji 2021

Łódź, 10 listopada 2021 r.

Ogólne informacje

Spotkanie odbyło się 27 października 2021 r. na platformie Google Meet. W spotkaniu wzięli udział reprezentanci 15 samorządów zrzeszonych w Forum Uczelni Technicznych. Tematem przewodnim spotkania były szczególne aspekty wsparcia procesu umiędzynarodowienia i mobilności studenckiej. Temat ten został zgłoszony na jednym z początkowych spotkań.

Wprowadzenie

Po powitaniu wszystkich zgromadzonych rozpoczęto od ogólnego pytania dotyczącego prowadzenia kierunków obcojęzycznych przez uczelnie. Na zdecydowanej większości uczelni prowadzone są pojedyncze kierunki, co do zasady prowadzone przez poszczególne wydziały (choć na kilku uczelniach wyznaczono osobną jednostkę do ich obsługi). Niemal wszystkie z nich są prowadzone w języku angielskim – wyjątek stanowi jeden kierunek prowadzony po francusku - i są odpowiednikami kierunków prowadzonych w języku polskim. Opieką nad studentami zagranicznymi co do zasady zajmują się wydzielone jednostki (działy współpracy z zagranicą, wyznaczony prodziekan czy pracownik dziekanatu i zbliżone).

Struktury w samorządzie

Problematyką wsparcia studentów obcojęzycznych zajmują się również samorzady studenckie. W większości z nich nie ma oficjalnego stanowiska dotyczącego umiędzynarodowienia, ale w niektórych powołano odpowiedniego pełnomocnika. Na dwóch uczelniach tworzone są osobne struktury dla studentów zagranicznych (komisja lub komisje) – choć nie jest to powszechna praktyka, warto rozważyć jej szersze wprowadzenie. Taka jednostka czy osoba może stanowić jeden punkt kontaktu dla studentów spoza Polski, co powinno znacząco usprawnić przepływ informacji zarówno z tymi studentami jak i pracownikami za nich odpowiedzialnych.

Na każdej z obecnych uczelni działa struktura Erasmus Students' Network (ESN). Często stanowi ona niejako zamiennik struktur samorządu dla studentów przyjezdnych, choć na wielu uczelniach zajmują się przede wszystkim organizowaniem wydarzeń i imprez integracyjnych. Warto zwrócić uwagę na dość powszechny program Buddy, w którym student lokalny staje się swoistym „przewodnikiem” studenta zagranicznego.

Wsparcie studentów przyjezdnych

Najczęściej spotykaną formą wsparcia studentów spoza Polski jest tłumaczenie wpisów publikowanych w mediach społecznościowych na język angielski. Niestety nie jest praktyka powszechna, choć zgodnie stwierdzono, że gdy komunikacja ze studentami wymaga dobrej znajomości języka polskiego, ciężko tu mówić o zapewnianiu wsparcia. Na wybranych uczelniach organizowane są szkolenia z praw i obowiązków studenta w języku angielskim – problemem okazuje się jednak dotarcie z informacjami o takich szkoleniach do potencjalnie zainteresowanych studentów. Wielu z nich nie obserwuje klasycznych kanałów komunikacji uczelni. Jako jedno z możliwych rozwiązań podano wykorzystanie do kontaktu ze wspomnianymi studentami pracowników działu właściwego ds. umiędzynarodowienia, którzy często są głównymi osobami kontaktowymi dla takich studentów. Na kilku uczelniach powołano również funkcję prodziekana lub pełnomocnika rektora czy dziekana ds. umiędzynarodowienia. Za ogólny wniosek przyjąć można stwierdzenie, że kluczowa dla sprawnego wsparcia studentów przyjezdnych jest obecność jednego punktu kontaktu (preferencyjnie w skali wydziału lub uczelni): może być to pracownik administracyjny (z reguły z działu właściwego ds. umiędzynarodowienia), osoba z samorządu lub organizacji jak ESN czy też powołany pełnomocnik – zarówno pracownik jak i student. Powszechne są imprezy klubowe z integracją studentów zagranicznych jako motywem przewodnim, natomiast zwrócono uwagę, że promowanie takich imprez wyłącznie dla takich studentów przeczy idei integracji i poszerzania horyzontów – dużo lepszym rozwiązaniem jest „mieszanie” podczas takich wydarzeń studentów lokalnych i przyjezdnych.

Możliwości realizacji umiędzynarodowienia

Najbardziej popularnym i realizowanym na każdej z omawianych Uczelni programem jest Erasmus. Jest on wysoce rozpoznawalny nie tylko w środowisku studenckim, co ułatwia zachęcanie do korzystania z możliwości. Mimo świadomości jego istnienia, znajomość możliwości jakie daje jest znacznie niższa i konieczne jest szerokie promowanie szczegółów dot. programu. Z innych inicjatyw warte wymieniania są CEEPUS (wyjazdy studentów do uczelni z krajów Europy Środkowej), semestry mobilne czy programy podwójnego dyplomu. Realizując studia na programie o podwójnym dyplomie studenci mają często obowiązek realizować część zajęć na uczelni poza krajem, a studia kończą z dyplomem właściwie dwóch uczelni. Wpisanie w program studiów semestru mobilnego polega na wyznaczeniu jednego semestru do realizacji w ramach programu Erasmus właśnie. Daje to studentom znacznie większą elastyczność w doborze uczelni czy kraju niż podwójny dyplom, choć wymaga sporych nakładów by każdemu studentowi z kierunku zapewnić możliwość realizacji semestru zagranicą. Okazało się to również być problematyczne w realizacji w okresach pandemii. Co warte odnotowania, kilka uczelni ma podpisane umowy o wymianie z uczelniami azjatyckimi, w szczególności chińskimi.

Promocja umiędzynarodowienia

W kwestii promocji umiędzynarodowienia wskazano w szczególności na cyklicznie organizowane eventy nazywane Erasmus Days, Mobility Week, International Students' Day i inne. Podczas nich studenci spoza Polski mogą często zaprezentować elementy swojej kultury zarówno przed studentami z kraju jak i innymi przyjezdnymi. Organizowane są również prelekcje o korzyściach płynących z umiędzynarodowienia. Prócz tego promocja realizowana jest z reguły standardowymi kanałami social media (Facebook, Instagram itp.).

Sprawy różne

Na koniec spotkania został pokrótce poruszony temat stanowiska Rzecznika Praw Studenta, a konkretnie sytuacji, w której rolę tę pełni pracownik uczelni. W opisanej przez jedną z uczelni propozycji student byłby osobą kontaktową, a sprawy realizowałby właśnie pracownik uczelni. Na kilku z uczelni rolę rzecznika faktycznie pełni dydaktyk, na innych jest to rozważane – celem zapewnienia bezstronności pod uwagi brani są szczególnie prowadzący wywodzący się z przemysłu (tzw. specjaliści spoza uczelni). Za korzyści takiego rozwiązania wskazano łatwiejszy kontakt z władzami jednostek, osobami często bardzo doświadczonymi i wysokimi tytułem. Dodatkowo osoba ta może otrzymywać dodatek funkcyjny. Za wady uznano przede wszystkim wysokie ryzyko stronniczości i potencjalnego konfliktu interesów (gdy sprawa dotyczy np. przedmiotu prowadzącego czy też pracownika z jego katedry).

Podsumowanie

Kwestie umiędzynarodowienia stanowią bardzo ważny element studiowania w obecnych czasach, choć na wielu uczelniach zdaje się to nie być w pełni dostrzegane. W większości przypadków również struktury wewnątrz samorządów są ograniczone lub dopiero rozwijane, czasami nawet nie istnieją. Choć w okresie ostatniego roku akademickiego nie można było w pełni realizować mobilności studenckiej, temat powinien być zdecydowanie kontynuowany, gdyż jedynie poprzez dalszą promocję i okazanie studentom wsparcia z tego obszaru możliwe jest efektywne kształcenie wśród przyszłych absolwentów umiejętności społecznych z zakresu komunikacji z uwzględnieniem różnic kulturowych i nie tylko.

Co warto zaznaczyć, słusznie wskazano, że umiędzynarodowienie nie obejmuje jedynie działań związanych ze studentami czy uczelniami z Unii Europejskiej czy Azji: na tę chwilę spory odsetek studentów zagranicznych pochodzi z krajów zza wschodniej granicy i osoby te studiuje na jeszcze innych zasadach, często niemalże indywidualnych.